

Политическо изследване на общественото мнение в Русе

Велизар Павлов

***A Political Studying of the Public Opinion in Ruse:** This survey aims to elucidate the political situation in Ruse 5-6 months before the scheduled presidential and local elections in Bulgaria. It has been used a representative sample based on four quotes: sex, education, age and address. The size of our sample is 685 inhabitants of Municipality of Ruse in the full legal age. The maximum error is 2.5 % with guarantee probability 95 %. Statistical analysis has been done by SPSS.*

Key words: Politics, public opinion, election, statistical analysis, SPSS..

ВЪВЕДЕНИЕ

През последните години значим медиен и обществен интерес представляват политическите изследвания. Тези изследвания са важна част от дейността на Националния център за изследване на общественото мнение към Българския парламент, частните социологически агенции и лабораторията за изследване на общественото мнение към СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирани курсове за студенти, свързани с теорията и практиката на социологическите изследвания се водят в Софийския, Пловдивския и Русенския университет.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Събирането на данни за настоящото изследване е проведено в рамките на предвидената курсова задача по дисциплината Изследователски методи за студенти от първи курс на специалността Европейистика, при РУ „Ангел Кънчев“. В периода на събиране на данни 05.05 – 13.05.2011 г. са участвали 41 студенти. Основна цел на изследването е да се осветли политическата ситуация в Русе 5-6 месеца преди провеждането на редовните президентски и местни избори в България.

Методът на регистрация е Стандартизираното интервю. Обемът на изследваната съвкупност е 685 пълнолетни лица, живеещи в Русе, Средна кула, Басарбово, Мартен, Николово и Бъзън. Използван е въпросник, който съдържа 36 въпроса. Подборът на изследването е реализиран на квотен принцип, при което са взети под внимание 4 признака – пол, образование, възраст и местоживееене.

Извадката е представителна за община Русе, т.е. всички резултати от настоящото изследване са валидни за генералната съвкупност – пълнолетното население на община Русе, при максимално допустим размер на грешката е $\pm 2.5\%$ риск за грешка 5 %.

Теоретично, минималният обем на извадката n , следва да е

$$n = \frac{t^2 * V^2}{\Delta^2} = \frac{1.96^2 * 0.33^2}{0.025^2} = 669.36,$$

където стойността на коефициента на вариация $V = 0.33$ е усреднената стойност на разсейването на значенията на признака „възраст“ от предишни представителни изследвания, а $\Delta = 0.025$ е максимално допустимият размер на грешката. Важно е да се отбележи, че квотните характеристики на извадката са много близки до тези на генералната съвкупност – пълнолетното население на община Русе.

Стремежът в процеса на събиране на данни бе да се интервюират хора, които общо взето се интересуват от политика и гласуват на избори.

Тук са представени резултатите от получените отговори на част от поставените въпроси.

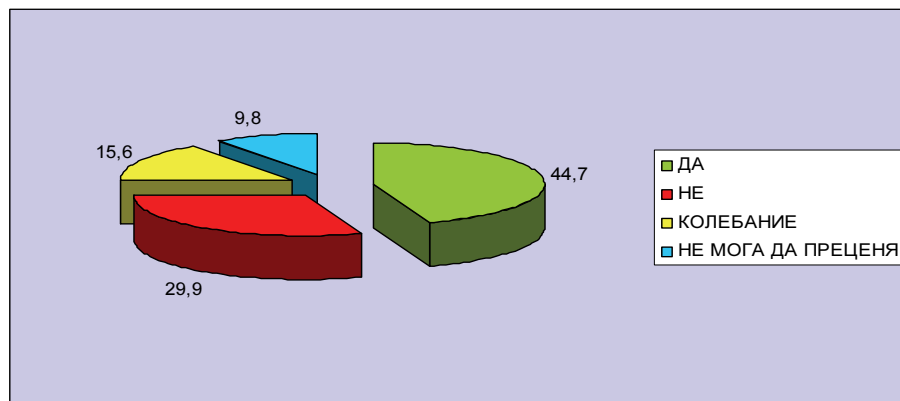
Интересни са оценките на запитаните по отношение на управлението на правителството на ГЕРБ. Прави впечатление, че в сравнение с наше проучване от

2010 г., положителните и по-скоро положителните оценки за управлението на правителството на ГЕРБ са намалели с около 20 процента (таблица 1). Интересно е да се съпоставят тези оценки с оценките за предишни правителства от минали наши представителни проучвания в Русе (таблица 1).

Таблица 1. Сравнение на оценки за четири различни правителства.

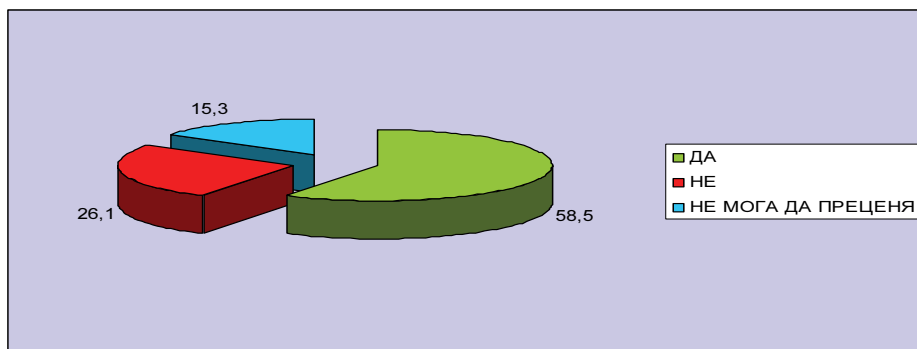
Правителство	Положително	По-скоро положително	По-скоро отрицателно	Отрицателно	Без мнение
ГЕРБ 2011 г.	12.8 %	30.5 %	22.9 %	22.2 %	11.5 %
ГЕРБ 2010 г.	24.5 %	39.4 %	14.7 %	12.5 %	8.9 %
БСП+НДСВ+ДПС 2006 г.	1.9 %	15.7 %	35.5 %	41.2 %	5.8 %
НДСВ+ДПС 2002 г.	10.2 %	12.0 %	35.4 %	25.2 %	17.2 %
СДС 1999 г.	27.8 %	21.2 %	22.7 %	23.0 %	5.3 %

Любопитно е да се установят нагласите на русенското гражданство по отношение на реализацията на проекта АЕЦ – Белене (фигура 1).

Фигура 1. Според Вас трябва ли да се построи АЕЦ – Белене?

Близко половината от запитаните (44.7 %) считат, че централата трябва да се построи, всеки трети не е съгласен, 15.6 % се колебаят, а 9.8 % нямат мнение. Основният извод тук е, че като цяло в Русе липсва консенсус по този въпрос. По-голяма подкрепа (58.5 %) получава идеята за провеждане на референдум във връзка с реализирането на проекта АЕЦ – Белене (фигура 2).

Фигура 2. Считате ли за уместно провеждането на референдум във връзка с реализирането на проекта АЕЦ – Белене?

Следващият въпрос е свързан с това, ако сега (05.05 – 13.05.2011 г.) се проведат парламентарни избори, Вие за коя партия или коалиция бихте гласували? Получени са следните резултати:

АБВ	6.7 %
АТАКА	7.2 %
БСП	11.7 %
ВМРО	1.8 %
ГЕРБ	28.3 %
ДПС	2.6 %
НДСВ	2.9 %
РЗС	2.3 %
СИНЯ КОАЛИЦИЯ (СДС + ДСБ)	4.4 %
ДРУГА ПАРТИЯ (КОАЛИЦИЯ)	6.1 %
НЕ ИСКАМ ДА КАЖА	7.7 %
НЕ БИХ ГЛАСУВАЛ	18.2 %

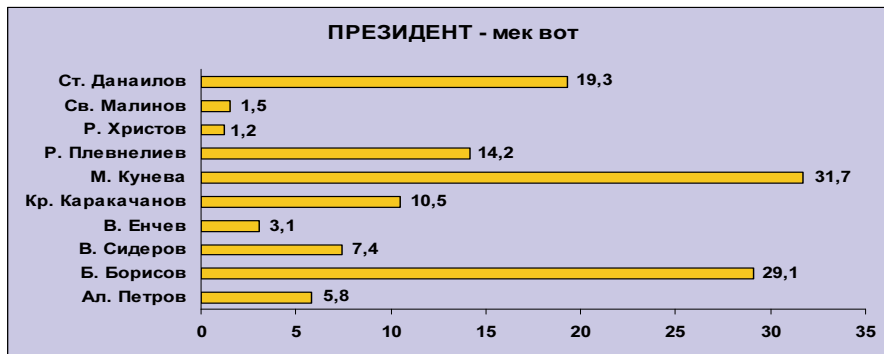
СЛЕД ПРЕИЗЧИСЛЯВАНЕ ОТ ГЛАСУВАЛИТЕ:

АБВ	9.1 %
АТАКА	9.6 %
БСП	15.8 %
ВМРО	2.4 %
ГЕРБ	38.2 %
ДПС	3.5 %
НДСВ	3.9 %
РЗС	3.2 %
СИНЯ КОАЛИЦИЯ (СДС + ДСБ)	5.9 %
ДРУГА ПАРТИЯ (КОАЛИЦИЯ)	8.3 %

В списъка на политическите сили е включен проектът АБВ на Президента Георги Първанов, който към момента не е регистриран като по Закона за политическите партии, но въпреки това той постига четвърти резултат в Русе.

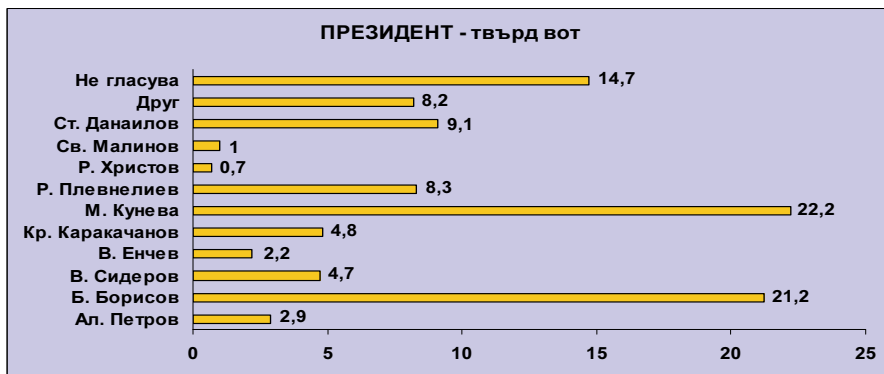
Във връзка с предстоящите, през есента на 2011 г., избори и за президент на България по два различни начина е измерен евентуалният вот към някои възможни кандидати. При първия от тях е измерен т. нар. „мек вот“, при което запитаните са отговаряли на въпроса „Кои от посочените кандидатури им допадат най-вече?“, като

са имали възможност да дават повече от един отговор (фигура 3). Тук класацията се води от Меглена Кунева с 31.7 %, следвана от Бойко Борисов – 29.1 %, Стефан Данаилов – 19.3 % и Росен Плевнелиев – 14.2 % (процентите надхвърлят 100, тъй като интервюираните са давали повече от един отговор).

Фигура 3. Президент – мек вот.

При втория начин е измерен т. нар. „твърд вот“, при което запитаните са имали възможност да дават само един отговор, при условие, че изборите за президент се бяха провели в периода 05.05 – 13.05.2011 г. и възможностите за избор са сведени само до посочените в нашия списък имена. И тук класацията се води от Меглена Кунева – 22.2 % с минимална преднина (в рамките на статистическата грешка), пред Бойко Борисов – 21.2 %, Стефан Данаилов – 9.1 % и Росен Плевнелиев – 8.3 % (фигура 4).

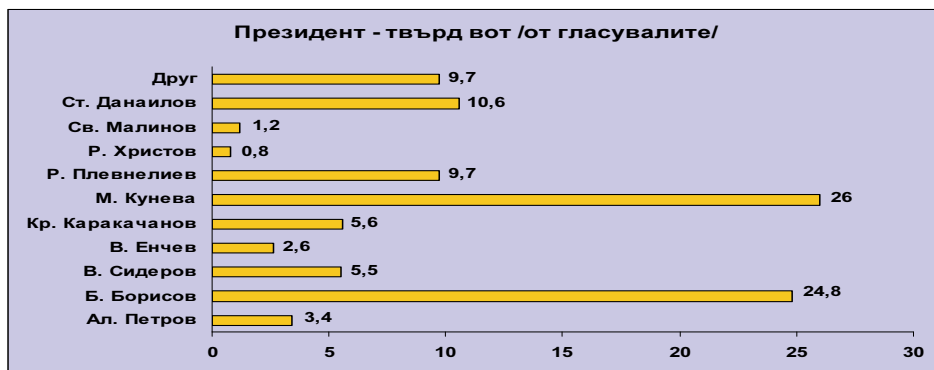

Фигура 4. Президент – твърд вот.

По-задълбоченият анализ (таблица 2) показва, че Меглена Кунева получава сериозна подкрепа най-вече сред гласуващите за АБВ, БСП и ГЕРБ, както и 35 % от гласовете за НДСВ, които съставляват 4.6 % от всички гласове за М. Кунева. Съвсем естествено Бойко Борисов получава голяма подкрепа от гласуващите за ГЕРБ. За Стефан Данаилов гласуват предимно привърженици на БСП, АБВ, ГЕРБ и РЗС! Любопитното при Росен Плевнелиев е, че освен от ГЕРБ, той получава не малко гласове и от Синята коалиция. Волен Сидеров пък се подкрепя предимно от

привържениците на Атака и на ГЕРБ! Красимир Каракачанов получава най-голяма подкрепа от негласуващите, както и от привържениците на ВМРО и ГЕРБ.

След преизчисляване от гласувалите, резултатите са показани на фигура 5.

Фигура 5. Президент – твърд вот, след преизчисляване от гласувалите.

Представените резултати са доста условни, тъй като все към 05 – 13 май все още няма официално регистрирани кандидати за президент, не са отчетени особеностите на предизборната ситуация и всякакви евентуални промени в политическата ситуация в България. Важно е да се отбележи, че кандидатът на ГЕРБ, независимо дали е Бойко Борисов или Росен Плевнелиев би получил резултат приблизително равен на сумата от вотовете за всеки поотделно или ориентировъчно около 35 %. Така или иначе към 05 – 13 май, може да се каже, че нагласите в Русе сочат втори тур в изборите за Президент, като резултатът от него дълго време ще бъде непредсказуем. С най-сериозни шансове за участие във втория тур на президентските избори се очертават Бойко Борисов (Росен Плевнелиев), Меглена Кунева и Стефан Данаилов (Ивайло Калфин).

Таблица 2. Разпределение на гласовете в проценти за някои кандидати за президент по вот за парламент.

	АБВ	Атака	БСП	ВМРО	ГЕРБ	ДП С	НДСВ	РЗС	СК	Др.	Не казва	Не гл.
Б. Б.	2.8	4.8	6.9	0.7	64.8	1.4	0.7	0.7	1.4	6.2	5.5	4.1
В. С.	---	53.1	6.3	---	25	---	---	---	---	3.1	9.4	3.1
К. К.	3	12.1	6.1	18.2	12.1	---	---	3	3	6.1	9.1	27.3
М. К.	11.2	3.9	15.1	1.3	21.1	3.3	4.6	2.6	6.6	7.9	9.9	12.5
Р. П.	3.5	5.3	3.5	1.8	43.9	---	1.8	---	12.3	5.3	5.3	17.5
Р. Х.	---	---	---	---	---	20	20	---	20	---	20	20
С. М.	---	14.3	---	---	---	---	14.3	---	42.9	14.3	14.3	---
С. Д.	11.3	---	37.1	1.6	12.9	1.6	1.6	9.7	4.8	4.8	6.5	8.1

Що се отнася до политиката на местно ниво, то по традиция са изследвани оценките на русенските граждани за дейността на кмета на Русе – Божидар Йотов. Като цяло може да се каже, че е налице тенденция в спад на положителните оценки за него, както и че отрицателните оценки достигат своя връх през 2011 г. Прави впечатление, че от шест години насам, за първи път негативните оценки за кмета на Русе – Божидар Йотов преобладават над позитивните (таблица 3).

Таблица 3. Оценки за дейността на кмета на Русе – Б. Йотов през последните 6 години.

Оценки за дейността на кмета Б. Йотов	Положителна	По-скоро положителна	По-скоро отрицателна	Отрицателна	Без мнение
2006 г.	18.1 %	29.2 %	15.4 %	7.8 %	29.4 %
2007 г.	22.1 %	31.4 %	16.0 %	12.0 %	18.6 %
2008 г.	18.3 %	29.5 %	28.2 %	12.6 %	11.5 %
2009 г.	25.7 %	36.6 %	11.0 %	13.9 %	12.8 %
2010 г.	20.6 %	30.3 %	14.3 %	20.2 %	14.6 %
2011 г.	19.0 %	20.9 %	20.1 %	23.2 %	16.8 %

Гражданите на Русе не познават по-голямата част от публичните личности на местно ниво. Сред тях само четирима се ползват с по-високо одобрение отколкото неодобрение – Пламен Нунев, Христо Белолев, Теодора Константинова и Цветан Райчинов. Най-разпознаваем е кметът на Русе – Божидар Йотов (таблица 4).

Таблица 4. Какво е Вашето отношение към следните личности (на местно ниво)?

Личност	Одобрение	Неодобрение	Не може да прецени	Не го познавам
БОЖИДАР ЙОТОВ	39.3 %	40,7 %	10.4 %	9.6 %
ВАСИЛ ПЕНЧЕВ	8.8 %	12.4 %	16.2 %	62.6 %
ДАУД ИБРЯМ	2.0 %	14.3 %	13.6 %	70.1 %
ИВАН ИВАНОВ	4.8 %	13.0 %	15.0 %	67.2 %
ИСКРЕН ВЕСЕЛИНОВ	13.6 %	16.2 %	18.8 %	51.4 %
МИРОСЛАВ СЛАВЧЕВ	7.3 %	12.8 %	16.1 %	63.8 %
ПЛАМЕН НУНЕВ	21.0 %	15.0 %	14.3 %	49.6 %
ПЛАМЕН СТОИЛОВ	10.2 %	11.2 %	15.9 %	62.6 %
ТЕОДОРА КОНСТАНТИНОВА	19.4 %	12.7 %	18.4 %	49.5 %
ХРИСТО БЕЛОЕВ	21.2 %	15.5 %	15.9 %	47.4 %
ЦВЕТАН РАЙЧИНОВ	15.6 %	12.7 %	17.8 %	53.9 %
ЮЛИЯН ГАРЕЛОВ	7.2 %	19.4 %	15.8 %	57.7 %

Въпросникът завършва с един отворен въпрос, в който запитаните са помолени да споделят една тяхна най-голяма мечта за Русе. Тук статистическата обработка е

трудна и на практика тя се прави ръчно, като са открити и обобщени най-общо мненията на хората.

Коя е Вашата най-голяма мечта за Русе?

- Да се завърши новата спортна зала и тя да се превърне в голям спортен и културен център.
- Русе да възвърне блясъка си на аристократичен град, да бъде чист, осветен и подреден, тревните площи навсякъде да станат, като тези във Виена.
- Русе да стане притегателен център за младите хора, да започне да нараства по население и да стане 3-ти или 4-ти по големина в България.
- Модерен, осветен и пълен стадион. Футболен отбор в А група и в европейските клубни турнири.
- Да се изгради магистрала от Русе до Бяла и силно да намалее убийствата по този път.
- Да се възстанови дейността на русенското летище.
- Русе да се превърне в голям бизнес-център и да се разкрият нови екологично чисти производства.
- Да паднат таксите на Дунав-мост. Русе и Гюргево да се превърнат в един град от двете страни на река Дунав.
- Русе да се превърне в голям туристически център.
- Районът на кея да бъде напълнен с живот, както е навсякъде в Европа край р. Дунав.
- Да се развие Младежкия парк и да се изгради цветна градина в него, която да привлича хиляди туристи.
- Да се изградят велоалеи.
- Да се съхранят и развият културните традиции на Русе. Основно да се ремонтира операта. Русе да има опера на световно ниво.
- Да има концерти на световноизвестни певци и музиканти.
- Русе да има елитни представителни спортни отбори.
- Повече места за масов спорт. Да се учреди аматьорска футболна лига в различни възрастови групи и всяка седмица да се провеждат мачове.
- Да се изгради голям закрит плувен комплекс.
- Да се модернизират училищните дворове и в тях да се изградят спортни площадки с изкуствени настилки и осветление.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Данните от настоящото изследване и техен анализ бяха представени на пред местни и национални медии на официална пресконференция на 27.05.2011 г. (фигура 6). В нея участваха 6 студенти от първи курс на специалността Европеистика, всички останали студенти бяха зрители в зала 2.101 на Русенския университет. Интересът на медиите беше много голям и в продължение на 1 час бяха зададени повече от 20 въпроса.

Студентите проявиха завидна компетентност и многократно заявиха своето удоволствие и желание за нови участия в подобни проекти.

Официален документ от изследването, по тяхно желание, беше предоставен на Президентството на Република България, Министерския съвет и Народното събрание.

Фигура 6. Моменти от официалната пресконференция.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Гатев, К. Въведение в статистиката. С., 1996

[2] Гоев, В., Статистическа обработка и анализ на информацията от социологически, маркетингови и политически изследвания със SPSS, Университетско издателство "Стопанство", София, 1996.

[3] Клаус, Г., Х. Ебнер. Основи на статистиката за психолози, социолози и педагози. с., 1971.

[4] Лазарсфелд, П. Математические методы в социальных науках. М., 1973.

[5] Наследов, А., SPSS: Компьютерный анализ данных в психологии и социальных науках, Москва, 2005.

[6] Наследов, А., SPSS: Профессиональный статистический анализ данных, Москва, 2008.

[7] Павлов, В., Изследване на операциите в икономиката, РУ "А. Кънчев", Русе, 2009.

[8] Съйкова, Ив., С. Тодорова. Статистическото изследване. С., 1994.

За контакти:

Доц. д-р Велизар Павлов, Катедра "Числени методи и статистика", Русенски университет "Ангел Кънчев", тел.: 082-888 466, e-mail: vpavlov@uni-ruse.bg

Докладът е рецензиран: